

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑

เรื่อง “การใช้พจนานุกรม (๑)”

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์

ครูวรรณรี วุ่นนุรักษ์

ทบทวน

ความรู้เดิม

หน่อกรินทร์ยินดีพระชีเล่า
คิดถึงพ่อท้อใจอาลัยลาน
ไปสำเภาเล่าจะดีเหมือนมีเหตุ
เป็นลูกท่านทิ้งบิดาก็น่าอาย

กำสรดเศร้าโศกาน่าสงสาร
พระพลัดบ้านเมืองมาเอกากาย
แสนสมเพชภูวไนยนี้ใจหาย
ถึงเป็นตายฉันทจะลาเจ้าตาตาม

พระอภัยมณี : สุนทรภู่

นักเรียนคิดว่าคำใดบ้างที่ยังไม่รู้จักความหมาย

คำถามจุดประกายความคิด

ถ้านักเรียนต้องการ
ทราบความหมายของคำ
ที่นักเรียนบอกมา
จะหาความหมายได้จากที่ไหน

พจนานุกรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกวิธีการใช้พจนานุกรมได้
๒. ใช้พจนานุกรมค้นหาความหมายของคำได้
๓. เห็นความสำคัญของการใช้พจนานุกรม

เพิ่มเติม

ความรู้ใหม่

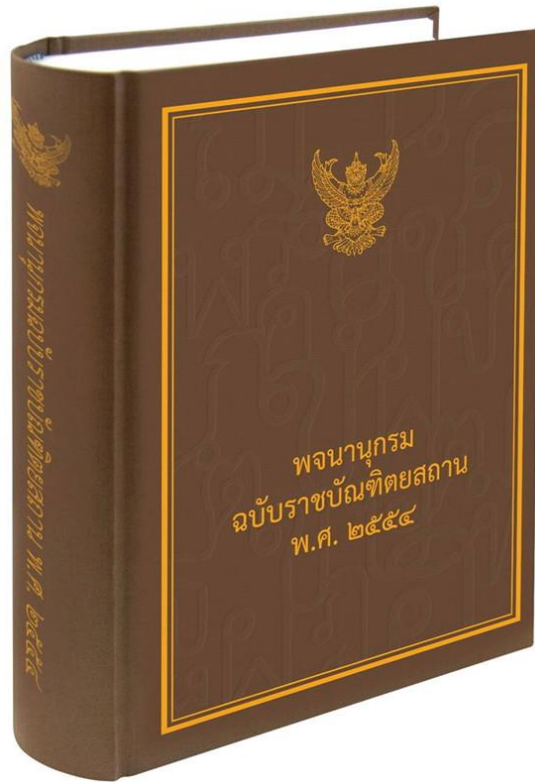

นักเรียนรู้จักพจนานุกรมหรือไม่

พจนานุกรม คือหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับคำและวลีเรียงเรียงไว้ตามลำดับอักษร ให้ตัวสะกดที่ถูกต้อง การอ่านออกเสียง ชนิดของคำ ความหมาย หรือคำจำกัดความของคำ ประวัติของคำ วิธีใช้คำ ตัวอย่างคำเหมือน คำพ้อง คำที่มีความหมายตรงข้าม นอกจากนี้คำบางคำอาจมีแผนภูมิ ตาราง หรือภาพประกอบเพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของคำได้ดียิ่งขึ้น

นักเรียนรู้จักพจนานุกรมหรือไม่

ลักษณะของพจนานุกรม

- ๑) ตัวสะกดที่ถูกต้อง
- ๒) การอ่านออกเสียง
- ๓) ความหมายของคำ คำจำกัดความ
- ๔) ชนิดของคำ เช่น คำนาม สรรพนาม ฯลฯ
- ๕) ประวัติที่มาของคำ รากศัพท์ เช่น เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาใด
- ๖) การใช้คำ ตัวอย่างการแต่งประโยค
- ๗) คำพ้อง คำตรงข้าม
- ๘) ตัวอย่างต่าง ๆ

ลักษณะของพจนานุกรม

เพชร, เพชร-

[เพ็ด, เพ็ดชะ-, เพ็ด-] น. ชื่อแก้วที่แข็งที่สุดและมีน้ำแวววาวมากกว่าพลอยอื่น ๆ ใช้ทำเครื่องประดับหรือใช้ประโยชน์ทางอุตสาหกรรม; โดยปริยายหมายความว่า แข็งที่สุด เช่น เหล็กเพชร ใจเพชร. (ส. วชร: ป. วชิร).

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, หน้า ๘๔๔

วิธีการใช้พจนานุกรม

๑) พิจารณาดูว่าคำที่ต้องการค้นนั้น ต้องการข้อเท็จจริง
ทางด้านภาษา ทางด้านเฉพาะวิชาหรือทางด้านอื่น ๆ

๒) เลือกใช้พจนานุกรมให้ถูกต้องกับข้อเท็จจริงที่ต้องการ

๓) เมื่อเลือกพจนานุกรมที่ต้องการค้นหาข้อเท็จจริงได้แล้ว
ให้อ่านข้อแนะนำการใช้แล้ว จึงลงมือค้นหาคำตอบ

เรียงคำอย่างไร ในพจนานุกรม

๑. เรียงคำตามพยัญชนะ ก ข ซ ค ต ... ฮ

๒. ถ้าพยัญชนะในหมวดเดียวกัน ให้ดูพยัญชนะตัวถัดมา

ไม่ว่าพยัญชนะตัวนั้นจะเป็น สระ ตัวสะกด อักษรนำ หรือคำควบกล้ำ

เช่น “งงวย” มาก่อน “งวด”

เรียงคำอย่างไร ในพจนานุกรม

๓. เรียงคำตามรูปสระที่อยู่ก่อนหลัง

เช่น “ดู” มาก่อน “ดู”

๔. คำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะและตามด้วยพยัญชนะ จะมาก่อนคำ
ที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะและตามด้วยสระ เช่น

“ปรบ” มาก่อน “ปราบ”

“ลง” มาก่อน “โล่ง”

เรียงคำอย่างไร ในพจนานุกรม

๕. คำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์มาก่อนคำที่มีรูปวรรณยุกต์

เช่น “กาน” มาก่อน “ก้าน”

๖. คำที่มี “ไม้ไต่คู้” ๔ จะมาก่อนคำที่มีรูปวรรณยุกต์

“แข็ง” มาก่อน “แข่ง” และ “แข็ง”

ฝึกเปิดพจนานุกรม

คำว่า “ปัญญา”

ปัญญา หมายถึง

น. ความรอบรู้, ความรู้ทั่ว, ความฉลาดเกิดแต่เรียน
และคิด, คนมีปัญญา หหมดปัญญา . (ป.).

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, หน้า ๗๓๓

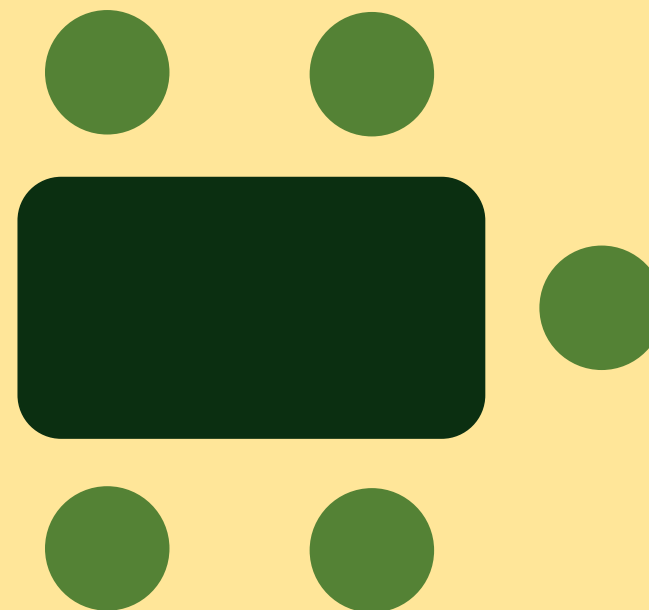
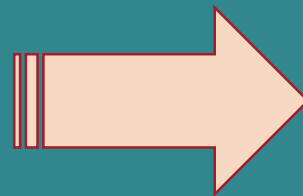
กิจกรรมกลุ่ม

แบ่งกลุ่ม

กลุ่มละ ๔ - ๕ คน

และนั่งตามแผนผัง

คำไทยใช้ให้ถูก

ผิดไท

ผิดไทย

คำไทยใช้ให้ถูก

อนุญาต

อนุญาติ

คำไทยใช้ให้ถูก

กะเพรา

กระเพา

คำไทยใช้ให้ถูก

กฎหมาย

กฎหมาย

คำไทยใช้ให้ถูก

หลงไหล

หลงไหล

ของฝากจากครู

ให้หนูคนเก่ง

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

บทบาทครูปลายทาง

๑. ครูแจกใบงานที่ ๖ เรื่อง ค้นคำนำไปใช้
๒. ครูอธิบายขั้นตอนการทำใบงานเพิ่มเติม
๓. ครูสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมและบันทึกผล

บทบาทนักเรียน

๑. นักเรียนฟังคำชี้แจงการทำใบงานที่ ๖ เรื่อง ค้นคำนำไปใช้
๒. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ใบงานที่ ๖ เรื่อง ค้นคำนำไปใช้

คำที่	คำ	ความหมาย
๑.	กษิรา	
๒.	โฉลก	
๓.	ชลาสินธุ์	
๔.	ชูลีกร	
๕.	นักสิทธิ์	
๖.	บังเหียน	
๗.	ภูวไนย	
๘.	ยักขินี	
๙.	ระเห็จ	
๑๐.	อรินทร์	

ของฝาก

จากครูให้หนูคนเก่ง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนค้นหาความหมายของ
คำศัพท์ต่อไปนี้ บันทึกคำตอบ
ลงในใบงาน

สรุป

บทเรียน

เฉลยใบงานที่ ๖

ค้นคำนำไปใช้

คำที่	คำ	ความหมาย
๑.	กษิรา	น้ำนม
๒.	โฉลก	โชค, โอกาส
๓.	ชลาสินธุ์	ทะเล, แม่น้ำ
๔.	ชูลีกร	การประนมมือ, การไหว้
๕.	นักสิทธิ์	ผู้สำเร็จ, ฤๅษี
๖.	บังเหียน	เครื่องบังคับม้าให้ไปในทิศทางที่ต้องการ
๗.	ภูวไนย	พระเจ้าแผ่นดิน ในที่นี้หมายถึง พระอภัยมณี
๘.	ยักษ์ขินี	นางยักษ์
๙.	ระเห็จ	ไปโดยเร็ว
๑๐.	อรินทร์	ศัตรู, ข้าศึก

คำถามสรุปบทเรียน

ประโยชน์ของการใช้พจนานุกรม มีอะไรบ้าง
เสนอให้เพื่อนและครูฟัง กลุ่มละ ๑ ข้อ

ผังความคิด บทเรียนวันนี้

สิ่งที่โรงเรียนปลายทางต้องเตรียม

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

๑. กระดานไวท์บอร์ดขนาดเล็ก
๒. ปากกาเขียนกระดาน
๓. พจนานุกรมฉบับนักเรียน
๔. ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การใช้พจนานุกรม
๕. ใบงานที่ ๗ เรื่อง เรียงคำตามพจนานุกรม

บทเรียนครั้งต่อไป

“การใช้พจนานุกรม (๒)”

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

